

Brussel, 11 december 2025
(OR. en)

16777/25

ENER 679
CLIMA 601
CONSOM 306
TRANS 646
AGRI 712
IND 617
ENV 1387
COMPET 1345
FORETS 143
RELEX 1684
ECOFIN 1736

BEGELEIDENDE NOTA

---

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	11 december 2025
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

---

nr. Comdoc.:	COM(2025) 1005 final
Betreft:	MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S 'Pakket Europese netten'

De delegaties vinden hierbij document COM(2025) 1005 final.

Bijlage: COM(2025) 1005 final

Brussel, 10.12.2025
COM(2025) 1005 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

'Pakket Europese netten'

1. Inleiding

In de afgelopen jaren **is de Europese Unie op een kritiek kruispunt beland** als gevolg van ongekende wereldwijde geopolitieke verschuivingen en handelsschommelingen. De aanhoudende aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne heeft duidelijk gemaakt **hoe cruciaal energiezekerheid en concurrentievermogen zijn voor onze gezamenlijke toekomst**. Het is essentieel om ervoor zorgen dat onze ondernemingen en burgers, ongeacht de lidstaat waar zij zich bevinden, toegang hebben tot overvloedige schone en betaalbare energie die in Europa wordt geproduceerd.

Dit kan echter alleen worden bereikt door **onze energie-infrastructuur te versterken, die niet alleen de ruggengraat van ons energiesysteem vormt, maar van Europa zelf**. De energienetten spelen hierbij een centrale rol. Door energie op efficiënte wijze tussen de lidstaten te laten stromen, goedkopere schone energie te integreren en de elektrificatie te versnellen, dragen de energienetten bij aan **lagere energieprijzen en betaalbare kosten voor levensonderhoud voor alle Europeanen**, zoals benadrukt in het actieplan van de Commissie voor betaalbare energie¹. Tegelijkertijd zorgen ze voor een veilige en betrouwbare voorziening en stellen ze landen in staat elkaar te ondersteunen in noodsituaties. Dit sluit aan bij de **doelstellingen van REPowerEU en maakt het mogelijk om de invoer van Russische energie uit te faseren**².

Ondanks de vooruitgang die binnen het huidige wettelijke kader van de EU is geboekt, beschikken we nog steeds over te weinig energie van eigen bodem. Ook de mate van interconnectie tussen lidstaten is onvoldoende om een ware energie-unie tot stand te brengen, aangezien verschillende lidstaten niet op koers liggen om tegen 2030 de doelstelling van 15 % interconnectie te halen. **De kosten van niets doen zijn ontstellend**: in 2022 hadden fossiele brandstoffen het grootste aandeel in het verbruik van de bruto beschikbare energie in de EU (70 %) en werd 98 % van het totale in de lidstaten verbruikte olie- en aardgasvolume ingevoerd³. Daardoor staat de EU bloot aan prijsvolatiliteit en geopolitieke risico's. In 2024 heeft Europa voor ongeveer 375 miljard EUR aan fossiele brandstoffen ingevoerd⁴. Dit staat in schril contrast met de betrekkelijk lage investeringen in hernieuwbare energie en elektriciteitsnetten: terwijl Europa in 2025 117 miljard USD investeerde, gaf China 327 miljard USD uit⁵.

De ontoereikende integratie en onderinvestering in onze energie-infrastructuur heeft **directe gevolgen voor de energierekeningen van de Europese burgers** en de ontwikkeling van strategische sectoren in de hele EU, zoals de nettonulindustrie of de digitale sector. In de rapporten van Draghi en Letta wordt benadrukt dat onze **elektriciteitsprijzen nog steeds twee à drie keer hoger liggen** dan in de VS. De detailhandelsprijzen voor elektriciteit in de

---

¹ [EUR-Lex — 52025DC0079 — NL — EUR-Lex](#).

² [REPowerEU](#).

³ [Renewables, electrification and flexibility — For a competitive EU energy system transformation by 2030 | Publicaties | Europees Milieuagentschap \(EEA\)](#), blz. 6 en 16.

⁴ [Imports of energy products to the EU down in 2024 — News articles — Eurostat](#)

⁵ [China's energy dominance in three charts | MIT Technology Review](#)

EU lagen voor de industrie in het tweede kwartaal van 2024 2,2 keer hoger dan in de VS, dubbel zo hoog als in China en 1,2 keer hoger dan in Japan (historisch lager)⁶. In de eerste helft van 2025 varieerde de gemiddelde elektriciteitsprijs voor consumenten in de EU van 0,3835 EUR per kWh in Duitsland tot 0,1040 EUR per kWh in Hongarije, terwijl de elektriciteitsprijzen voor niet-huishoudelijke afnemers varieerden van 0,2726 EUR per kWh in Ierland tot 0,0804 EUR per kWh in Finland⁷. Een van de belangrijkste redenen voor deze ongelijkheid is het ontoereikende niveau van investeringen in en integratie van onze infrastructuur. **Als we niets ondernemen**, zal tegen 2030 ongeveer 45 % van de behoefte aan grensoverschrijdende elektriciteitscapaciteit (41 GW) onvervuld zijn⁸ en kan de hoeveelheid ongebruikte hernieuwbare energie tegen 2040 oplopen tot 310 TWh⁹, bijna de helft van het elektriciteitsverbruik in 2023.

Het ondernemen van actie levert daarentegen duidelijke voordelen op: een betere marktintegratie zou een jaarlijkse kostenbesparing van 40 miljard EUR kunnen opleveren, terwijl een toename van de grensoverschrijdende handel in elektriciteit met 50 % de jaarlijkse groei van het bbp van de EU tegen 2030 met ongeveer 18 miljard EUR zou kunnen doen toenemen (oftewel 0,1 %¹⁰). Tot 2030 vertoont onze grensoverschrijdende elektriciteitstransmissiecapaciteit een tekort van 88 GW. Door 5 miljard EUR te investeren, zouden de systeemkosten met 8 miljard EUR dalen, wat een **economische nettowinst van 3 miljard EUR** oplevert. Hieruit blijkt duidelijk hoe de ontwikkeling van het elektriciteitsnet echte meerwaarde en kostenbesparingen voor de Europeanen kan opleveren¹¹.

Daarom is het noodzakelijk dat we gezamenlijk doortastende actie ondernemen om structurele problemen bij de planning en uitvoering van de energie-infrastructuur in de EU op te lossen, zodat we met succes een ware energie-unie tot stand kunnen brengen die energieonafhankelijkheid mogelijk maakt, ons concurrentievermogen versterkt, de decarbonisatie stimuleert en onze energiezekerheid bevordert. Het **pakket Europese netten** dat de Commissie vandaag heeft voorgesteld, is precies daarop gericht. Ter aanvulling op deze maatregelen is het **initiatief voor energiesnelwegen** gelanceerd, zoals voorzitter Von der Leyen in haar toespraak over de Staat van de Unie in 2025 heeft aangekondigd. Dat initiatief heeft tot doel de voortgang van kritieke en dringend noodzakelijke energie-infrastructuurprojecten te versnellen door middel van **onmiddellijke actie**, zodat we het volledige potentieel van ons energiesysteem kunnen benutten om een veerkrachtiger, concurrerender en duurzamer Europa van energie te voorzien.

---

⁶ Europese Commissie, Actieplan voor betaalbare energie (COM(2025) 79 final), blz. 1.

⁷ [Electricity price statistics — Statistics Explained — Eurostat](#)

⁸ [TYNDP 2024/Infrastructure Gaps Report/Opportunities for a more efficient European power system by 2050](#)

⁹ [Electricity and heat statistics — Statistics Explained — Eurostat](#)

¹⁰ IMF Staff Background Note on EU Energy Market Integration, 17 januari 2025, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5438-2025-INIT/en/pdf>, blz. 5.

¹¹ [TYNDP 2024/Infrastructure Gaps Report/Opportunities for a more efficient European power system by 2050](#)

2. Structurele knelpunten aanpakken via het pakket Europese netten

A. Bouwen aan een verenigde energietoekomst: de planning van grensoverschrijdende infrastructuur in de hele EU versterken en optimaal gebruikmaken van de bestaande infrastructuur

Het huidige kader voor netplanning, zoals vastgesteld in de TEN-E-verordening, heeft de coördinatie en ontwikkeling van grensoverschrijdende energie-infrastructuurprojecten aanzienlijk bevorderd. Sinds 2014 hebben 124 projecten van gemeenschappelijk belang (PGB's) en projecten van wederzijds belang (PWB's) steun ter waarde van 8,4 miljard EUR uit de CEF ontvangen, waardoor ten minste 15,8 miljard EUR aan particuliere investeringen is ontsloten¹². Er is echter **verdere actie nodig** om te zorgen voor een naadloze coördinatie tussen het nationale, regionale en Europese bestuursniveau en tussen de verschillende sectoren, **teneinde een volledig geoptimaliseerd en onderling verbonden net tot stand te brengen**.

Ter bevordering daarvan moeten we, voortbouwend op de bestaande structuren, de tot nu toe opgedane ervaring en de versterkte regionale samenwerking, toewerken naar **een EU-kader voor planning van grensoverschrijdende energie-infrastructuur** dat een beter gecoördineerde en robuustere vaststelling van behoeften mogelijk maakt, zodat projecten daadwerkelijk aansluiten bij de huidige en toekomstige Europese doelstellingen. Het pakket ondersteunt tevens een beter verbonden Europees energienetwerk, dat de strategische autonomie, veiligheid en veerkracht van Europa versterkt en tegelijk **de samenwerking verbetert met naburige partners** uit de Europese Economische Ruimte (EER), de Energiegemeenschap en het Oostelijk Partnerschap en het zuidelijk nabuurschap.

Naar aanleiding van het vandaag voorgestelde pakket zal de **Commissie** binnen twee jaar na de vaststelling ervan **een alomvattend centraal EU-scenario ontwikkelen** dat strookt met de energie- en klimaatdoelstellingen van de EU en dat een kostenefficiënt, concurrerend en veilig systeem op EU-niveau oplevert. Het hoofdsценario zal op de input van de lidstaten en alle belanghebbenden worden gebaseerd en daarbij zal rekening worden gehouden met **synergieën tussen sectoren**. Op basis hiervan zullen **de ENTSB's en het ENNOH** vervolgens de **infrastructuurbehoeften vaststellen**.

Bovendien **moet Europa sterker optreden wanneer een behoefte aan grensoverschrijdende capaciteit is vastgesteld** maar er geen relevante projectvoorstellen zijn voorgedragen om dit aan te pakken. De Commissie moet een **proces voor het opvullen van lacunes** kunnen opstarten, dat is gebaseerd op sterke regionale samenwerking, waarbij systeembeheerders en eventueel projectontwikkelaars worden uitgenodigd om projecten voor te stellen die tegemoet kunnen komen aan nog niet afgedekte behoeften.

Om een geïntegreerd systeem tot stand te brengen, is een sterkere coördinatie tussen de nationale en Europese planning van essentieel belang, aangezien interne netwerkelementen een aanzienlijke invloed hebben op de ontwikkeling van

---

¹² [CINEA Project Portfolio — Welcome | Sheet — Qlik Sense](#).

grensoverschrijdende infrastructuur, die op haar beurt weer van invloed is op de grensoverschrijdende handel. De **planning van distributienetten** moet daarom goed worden gecoördineerd met de planning op transmissieniveau en zowel het publiek als de industrie moeten hier nauw bij worden betrokken, zodat toekomstige netten de toenemende elektriciteitsproductie en -vraag kunnen opvangen. In samenwerking met alle relevante belanghebbenden zal de Commissie deze werkzaamheden voortzetten in het kader van **het in 2023 vastgestelde actieplan voor netwerken**¹³.

In de tussentijd is het essentieel **om de bestaande infrastructuur maximaal te benutten alvorens te investeren in nieuwe capaciteit**, teneinde een betaalbare en duurzame energietransitie te verwezenlijken en energiezekerheid te waarborgen. In overeenstemming met het beginsel “energie-efficiëntie eerst” moet een grotere **ingebruikname van slimme elektriciteitsnetten, innovatieve en digitale technologieën en netwerkefficiëntie maatregelen verder worden gestimuleerd, zowel op net- als op gebruikersniveau**, en tegelijk moet worden gezorgd voor voldoende netcapaciteit om tijdig aan de bijkomende vraag te voldoen. Zo kan het gebruik van netwerkbevorderende technologieën de totale netwerkcapaciteit in Europa tegen 2040 met 20 % tot 40 % verhogen en de kosten tegen 2040 met 35 % verlagen ten opzichte van een traditionele netwerkuitbreiding¹⁴. In het pakket Europese netten wordt voorgesteld om **deze beginselen stevig te verankeren in de netwerkplanning** en om naast de uitbreiding van de fysieke infrastructuur ook **gerelateerde projecten te bevorderen**. Het pas gelanceerde platform Technopedia toont beste praktijken inzake netwerkbevorderende en innovatieve technologieën¹⁵. Volgend jaar zal de Commissie ook een strategische routekaart voor digitalisering en AI voor de energiesector presenteren, die moet helpen bij het opschalen van slimme oplossingen in alle Europese netten. Digitale hulpmiddelen kunnen helpen om de toegenomen volatiliteit aan te pakken, met name als gevolg van de integratie van hernieuwbare energie. Bovendien kunnen grote data- en cloudinfrastructuren bijdragen tot een hogere stabiliteit van het net en daarom zal hier tijdens de planningsprocedure rekening mee worden gehouden.

Aangezien de toegang tot netten in sommige lidstaten problematisch begint te worden, kunnen creatieve oplossingen helpen om capaciteit vrij te maken en wachtrijen op een efficiënte manier te beheren. De vandaag goedgekeurde **richtsnoeren betreffende efficiënte en tijdige netaansluitingen** bevatten aanbevelingen en goede praktijken die de lidstaten en nationale regulerende instanties kunnen toepassen om deze uitdagingen onmiddellijk aan te pakken en om zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van bestaande netten. Deze omvatten de toepassing van het beginsel “wie het eerst komt, het eerst maalt”, transparante volgroedheidscriteria voor alle aansluitingsverzoeken, de vaststelling van duidelijke mijlpalen voor projectontwikkeling met bijbehorende sancties bij niet-naleving, en de regelmatige controle en opschoning van de wachtrijen voor aansluitingen.

¹³ [Netwerken: ontbrekende schakels — EU-actieplan voor netwerken](#), COM(2023) 757 final.

¹⁴ Monitoringverslag 2024 van ACER inzake elektriciteitsinfrastructuur, [ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf](#).

¹⁵ [TSO DSO Technopedia — Home](#).

Het pakket Europese netten speelt daarom een sleutelrol om ervoor te zorgen dat onze elektriciteitsmarkt robuust en effectief blijft. Het versterkt het efficiënte gebruik van de bestaande infrastructuur en draagt er zo toe bij dat 70 % van de transmissiecapaciteit beschikbaar wordt gemaakt voor zoneoverschrijdende elektriciteitshandel¹⁶. Daarnaast ondersteunt het pakket onze verbintenis om het streefcijfer van 15 % elektriciteitsinterconnectie tegen 2030 te halen en bereidt het de herziening van de governanceverordening voor om deze af te stemmen op onze klimaat- en energieambities voor het komende decennium.

B. Plannen vertalen naar actie: snellere oplevering van energie-infrastructuurprojecten op het terrein

De vaststelling van infrastructuurbehoeften en projecten is nog maar het begin. Zelfs wanneer projecten zijn gedefinieerd, loopt de uitvoering vaak vertraging op door langdurige vergunningsprocedures, een gebrek aan publiek draagvlak, financieringsobstakels of problemen met de kostenverdeling tussen lidstaten. Al deze problemen moeten worden aangepakt en tegelijk moeten de beveiliging en veerkracht van onze infrastructuur tegen zowel opzettelijke als onopzettelijke verstoringen worden verbeterd.

Ten eerste blijft de trage **vergunningverlening** een van **de grootste belemmeringen voor de tijdige uitrol van energie-infrastructuur en -opwekking in de EU**. Volgens ACER had 26 % van de PGB's op het gebied van elektriciteit in 2023 een vertraging van gemiddeld 12 maanden opgelopen, waarbij de vergunningverlening alleen al meer dan de helft van de totale uitvoeringsduur van elektriciteitsinfrastructuur in beslag neemt¹⁷. Ook **de duur van vergunningsprocedures varieert sterk tussen de lidstaten**: voor transmissienetten neemt de procedure gemiddeld 5 jaar in beslag¹⁸, voor PGB's gemiddeld 4,3 jaar¹⁹, voor hernieuwbare-energieprojecten tot 9 jaar²⁰, voor opslaginstallaties 1 tot 7 jaar²¹ en voor laadstations tot 2 jaar²².

In 2022 en 2023 heeft de EU grote stappen gezet om de vergunningverlening voor hernieuwbare-energie- en infrastructuurprojecten te versnellen, onder andere via de noodverordening (van toepassing tot juni 2025) en de herziening van de richtlijn hernieuwbare energie (RED). Er blijven zich echter vertragingen voordoen, vooral bij de integratie van standalone-opslag en laadstations. Bovendien zijn milieueffectbeoordelingen weliswaar noodzakelijk om zowel de bescherming van de biodiversiteit als het

---

¹⁶ Zoals bepaald in artikel 15, lid 2, van Verordening (EU) 2019/943 betreffende de interne markt voor elektriciteit, moet die minimumcapaciteit uiterlijk op 31 december 2025 zijn bereikt.

¹⁷ [2023 ACER PCI Report.pdf](#).

¹⁸ Monitoringverslag 2024 van ACER, Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system, blz. 18.

¹⁹ <https://www.acer.europa.eu/media/charts/PCIs-and-PMIs-monitoring-2025>.

²⁰ Het eindverslag kan hier worden geraadpleegd: [Technical support for RES policy development and implementation — simplification of permission and administrative procedures for RES installations \(RES Simplify\) — Bureau voor publicaties van de Europese Unie](#).

²¹ Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI, e.a., [Study on energy storage](#), 2023.

²² Informatie verzameld door organisaties voor laadinfrastructuur voor elektrische auto's, met name ChargeUp Europe, Ionity en Milence.

maatschappelijk draagvlak voor projecten te garanderen, maar wordt in de huidige opzet ervan niet doeltreffend rekening gehouden met het specifieke karakter van projecten met minimale milieueffecten en kunnen ze onnodige vertragingen veroorzaken.

Tegen deze achtergrond wordt met het pakket Europese netten, in combinatie met het regelgevingskader van de Unie inzake milieubescherming, **een EU-kader vastgesteld om de vergunningsprocedures** voor alle netinfrastructuur, hernieuwbare-energieprojecten, opslagprojecten en laadstations **te vereenvoudigen en te versnellen**, en worden de bepalingen voor PGB's/PWB's verder versterkt. Decarbonisatie is de eerste actie die kan helpen om de natuur te beschermen en de luchtverontreiniging te verminderen. Deze gestroomlijnde vergunningsprocedures zijn gericht op gevallen waarvan, gelet op de uitgebreide ervaring met de toepassing van het huidige wettelijke kader, geweten is dat de milieueffecten beperkt zijn. De voorgestelde wijzigingen helpen het **evenwicht te bereiken tussen de bescherming van de biodiversiteit en een snelle uitrol van een schoon energiesysteem**. Het doel hiervan is om de vergunningverlening te beperken tot, afhankelijk van het type project, maximaal twee jaar in de meeste gevallen, met een maximum van drie jaar voor de meest complexe projecten.

Inspraak van het publiek bij de planning en uitvoering van projecten is ook essentieel voor het opbouwen van vertrouwen en de verwezenlijking van de EU-doelstellingen, waardoor lange gerechtelijke procedures tot een minimum worden beperkt²³. Op grond van het pakket Europese netten moeten **projecten voor hernieuwbare energie van meer dan 10 MW de voordelen herverdelen onder de lokale bevolking, buiten de energiegemeenschappen**. Het pakket Europese netten biedt voorts de mogelijkheid dat onafhankelijke facilitatoren de dialoog en bemiddeling in een vroeg stadium ondersteunen, waardoor het risico op gerechtelijke geschillen verder wordt verkleind en de coöperatieve ontwikkeling wordt bevorderd. Om de bezorgdheid over het publiek draagvlak weg te nemen, zal de Commissie **in het eerste kwartaal van 2026** tevens een praktisch **instrumentarium voor publieke betrokkenheid** aanbieden. Dit instrumentarium zal het delen van beste praktijken en capaciteitsopbouw bevorderen, met name over hoe burgers en lokale overheden bij projecten kunnen worden betrokken en hoe de voordelen van projecten voor hernieuwbare energie beter kunnen worden verdeeld²⁴.

Ten tweede vormt de stijgende vraag naar energie-infrastructuur een verdere uitdaging, omdat die een aanzienlijke druk uitoefent op **de toeleveringsketens, de beschikbaarheid van arbeidskrachten en vaardigheden**, terwijl knelpunten in de productie de uitbreiding en modernisering van ons elektriciteitssysteem steeds meer belemmeren. Hoewel er toonaangevende fabrikanten van nettechnologie in Europa gevestigd zijn, volstaat de huidige

---

²³ Relevante voorbeelden van goede praktijken zijn te vinden in het werkdocument van de diensten van de Commissie met richtsnoeren voor de lidstaten inzake goede praktijken betreffende het versnellen van de procedures voor de verlening van vergunningen voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie en gerelateerde infrastructuurprojecten (SWD(2024) 124 final).

²⁴ Zoals het Burgemeestersconvenant, het pact voor betrokkenheid en het initiatief Fast & Fair Renewables and Grids.

productiecapaciteit in sommige segmenten niet om aan de vraag te voldoen²⁵ en moet **de sector opschalen om gelijke tred te houden**.

Zoals benadrukt in de richtsnoeren betreffende efficiënte netaansluitingen, is de **zichtbaarheid van de vraag essentieel om investeringsbeslissingen van de industrie te sturen**. Om dit te helpen bevorderen, zal de Commissie samenwerken met de EU-DNB-entiteit om **vóór het energie-infrastructuurforum 2026 een platform voor de planning van het EU-distributienet op te richten** dat op distributieniveau zichtbaarheid zal geven aan toekomstige plannen en aanverwante productiebehoeften in alle lidstaten. De Commissie werkt actief aan maatregelen om de druk op de toeleveringsketen te verlichten, met name door haar werkzaamheden op te voeren die zijn gestart in het kader van het Europees actieplan voor netwerken, actie 13, om **gemeenschappelijke technologiespecificaties en technische voorschriften** te stroomlijnen en te harmoniseren en de interoperabiliteit van HVDC-systemen te verbeteren. De voor volgend jaar aangekondigde **modernisering van het Europees kader voor overheidsopdrachten** zal eveneens cruciaal zijn voor de verdere bevordering van de doelstelling om onze productiebasis te ondersteunen, met inbegrip van nettechnologieën die “Made in Europe” zijn.

Ten derde moeten **particuliere investeringen worden gemobiliseerd** om een **betaalbare uitrol van het net** te garanderen. Aangezien netinfrastructuur grotendeels wordt gefinancierd via tarieven, is het een uitdaging om de aanzienlijke investeringen te doen die nodig zijn (1,2 biljoen EUR tegen 2040 voor elektriciteitsnetten, waarvan 730 miljard EUR alleen al voor distributienetten, en 240 miljard EUR voor waterstofnetwerken²⁶). Indien op het huidige kader wordt vertrouwd, zouden de prijzen voor de consument kunnen stijgen, waardoor EU-maatregelen op dit gebied noodzakelijk zijn.

Derhalve moet voor toekomstbestendige nettarieven²⁷ worden gezorgd en moeten waar nodig **aanvullende vormen van financiering van infrastructuur worden onderzocht**, onder meer door een deel van de **congestie-inkomsten te gebruiken voor investeringen in interconnectoren op de PGB/PWB-lijst**. Naarmate de grensoverschrijdende energie-infrastructuur steeds verder geïntegreerd raakt, **leveren meer projecten bovendien voordelen op die verder reiken dan de gebieden waarin zij worden gerealiseerd**. Een billijke en transparante kostenverdeling is dan ook essentieel om onevenredige lasten voor lokale afnemers te voorkomen. Om dit aan te pakken, wordt met het pakket Europese netten beoogd meer transparantie, zekerheid en eerlijkheid te bieden in de manier waarop kosten en baten worden beoordeeld en verdeeld, en **een bundeling van PGB's of PWB's mogelijk te maken** om besprekingen over kostenverdeling te vergemakkelijken. Een bundeling van projecten kan ook de financiering vergemakkelijken, bijvoorbeeld door de oprichting van entiteiten voor een bijzonder doel, waardoor bijkomende investeringen worden aangetrokken.

---

²⁵ Zo zijn de prijzen en doorlooptijden voor nieuwe transformatoren en kabels in 2025 bijna verdubbeld ten opzichte van 2021-2022 (bron: [Building the future transmission grid — Strategies to navigate supply chain challenges](#); IEA, februari 2025).

²⁶ Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A., e.a., [Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy](#), 2025.

²⁷ https://energy.ec.europa.eu/publications/communication-future-proof-network-charges-reduced-energy-system-costs_en.

Europa schaaft de financiële steun voor energie-infrastructuur op. De onlangs aangenomen wetgeving over de tussentijdse evaluatie van het cohesiebeleid stelt nationale en regionale instanties in staat om middelen voor de periode 2021-2027 over te hevelen ten behoeve van cruciale prioriteiten, zoals de energietransitie²⁸. Verder omvat het voorstel van de Commissie voor het volgende **meerjarig financieel kader**²⁹ een aanzienlijk versterkte **Connecting Europe Facility**. EU-financiering alleen kan echter niet tegemoet komen aan de enorme investeringsbehoeften. De EU-begroting moet een grotere rol spelen bij de beperking van de risico's van particuliere investeringen en het ontsluiten van financiering door institutionele beleggers. In de aanstaande **strategie voor investeringen in schone energie** zullen concrete acties worden voorgesteld om meer steun uit **investeringen uit de particuliere sector** aan te trekken en te waarborgen, onder andere met steun van de EIB, die een essentiële partner is bij het versnellen van de uitrol van het elektriciteitsnet.

Voor **waterstof** blijft de projectontwikkeling traag verlopen wegens de beperkte financierbaarheid en hoge risico's in de hele waardeketen. Om dit aan te pakken, **zal de Commissie mogelijke oplossingen beoordelen en in voorkomend geval de uitvoering ervan ondersteunen**, zoals contracten ter verrekening van verschillen of grensoverschrijdende coördinatie van regelgevingsinstrumenten, onder meer in het kader van **de regionale groepen op hoog niveau, om gecoördineerde vooruitgang te waarborgen en de financieringskloof te helpen overbruggen**.

Ten vierde is het in de huidige geopolitieke context en in het licht van toenemende klimaatgerelateerde risico's cruciaal om **de veiligheid en veerkracht van onze energie-infrastructuur te versterken**. Uit recente incidenten in de Oostzee, waaronder de beschadiging van de Balticconnector en Estlink 2, blijkt duidelijk dat de grensoverschrijdende energieactiva kwetsbaar zijn. Voorts blijven klimaatgerelateerde gebeurtenissen en onopzettelijke onderbrekingen belangrijke risico's vormen voor de leveringszekerheid.

Om de energieonafhankelijkheid van de EU te beschermen, waarborgt het pakket Europese netten dat overwegingen in verband met fysieke en cyberveiligheid van meet af aan in de planning van grensoverschrijdende projecten worden geïntegreerd, bevordert het veerkracht en veiligheid door ontwerp voor nieuwe infrastructuur, verhoogt het de transparantie van eigendom om afhankelijkheden van risicovolle buitenlandse entiteiten te voorkomen, en zorgt

---

²⁸ De steun zou kunnen gaan naar de ontwikkeling van grensoverschrijdende energie-interconnectoren, de uitbreiding van hernieuwbare-energiebronnen zoals zonne- en windenergie, de uitrol van laadinfrastructuur en de verbetering van energiedistributienetten om schommelingen in het aanbod doeltreffend te beheren.

²⁹ De EU verleent momenteel aanzienlijke steun via onder andere de Connecting Europe Facility, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, de cohesiefondsen en de herstel- en veerkrachtplannen. Volgens het voorstel van de Commissie voor het volgende meerjarig financieel kader zou de begroting van de **Connecting Europe Facility voor energie** (CEF-E) aanzienlijk stijgen, namelijk van 5,84 miljard EUR voor de periode 2021-2027 tot 29,91 miljard EUR voor de periode 2028-2034. Het **Europees Fonds voor concurrentievermogen** zal een geconsolideerde financieringsstroom (234,3 miljard EUR) ter beschikking stellen, met specifieke financiering (26,2 miljard EUR) voor het opschalen en toepassen van decarbonisatie- en transitietechnologieën, waaronder infrastructuur. De **plannen voor nationaal en regionaal partnerschap** (865 miljard EUR) zullen investeringen en hervormingen op het gebied van schone energie samenbrengen en de uitvoering van de nationale energie- en klimaatplannen ondersteunen.

het ervoor dat verbeteringen van de fysieke en cyberveiligheid en veerkracht van bestaande infrastructuur in aanmerking komen voor CEF-financiering, terwijl overlappings met andere EU-financieringssteun worden voorkomen. Bovendien zal de Commissie, voortbouwend op het actieplan inzake kabelbeveiliging, haar werkzaamheden via regionale kabelhubs voortzetten en de toepassing van het instrumentarium voor kabelbeveiliging versterken³⁰.

3. Acht prioriteiten voor de ruggengraat van het energiesysteem van Europa: het initiatief voor energiesnelwegen

Op 10 september 2025 kondigde voorzitter Von der Leyen in haar toespraak over de Staat van de Unie acht “**energiesnelwegen**” aan. De energiesnelwegen bouwen voort op bestaande PGB’s en PWB’s in het TEN-E-kader en op de in het actieplan voor betaalbare energie genoemde vlaggenschipprojecten, en zijn gericht op de **meest spoedeisende behoeften op het gebied van energie-infrastructuur waarvoor op korte termijn specifieke bijkomende steun en toezeggingen inzake uitvoering vereist zijn om knelpunten weg te werken die de vooruitgang belemmeren**³¹.

De energiesnelwegen zullen de energiezekerheid verbeteren, de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen, meer hernieuwbare-energiebronnen in het net integreren, de elektrificatie bevorderen, de energieprijzen doen dalen, de uitvoering van REPowerEU versnellen en de lidstaten helpen zich aan te passen aan de uitfasering van de invoer van fossiele brandstoffen uit Rusland. Veel energiesnelwegen hebben de status van PGB of PWB in de tweede Unielijst van PGB’s en PWB’s, die op 1 december 2025 is gepubliceerd. Deze lijst bevat 235 grensoverschrijdende energie-infrastructuurprojecten binnen de EU en met partners uit derde landen, zoals de Celtic Interconnector, de Black Sea interconnection cable en Estlink 3. In het TEN-E-kader genieten alle PGB’s en PWB’s op de Unielijst verschillende voordelen, waaronder een prioritaire status en gestroomlijnde vergunningsprocedures, en bestaat de mogelijkheid om financiële bijstand aan te vragen in het kader van de Connecting Europe Facility.

---

³⁰ EU-actieplan inzake kabelbeveiliging, JOIN(2025) 9 final, eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025JC0009.

³¹ [Gedelegeerde verordening betreffende de tweede Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang en de bijlage daarbij — Energie](#).

Afbeelding 1: Kaart van de acht energiesnelwegen

1. Pyrenean crossing 1 en Pyrenean crossing 2 [*Betere integratie van het Iberisch schiereiland met energie-interconnectoren door de Pyreneeën naar Frankrijk*]
2. Great Sea Interconnector [*Cyprus verbinden met het Europese vasteland om een einde te maken aan zijn isolement op het gebied van elektriciteit*]
3. Harmony Link [*De elektriciteitsverbindingen met de Baltische staten versterken*]
4. Tweerichtingsstroom in de TransBalkan Pipeline (TBP) [*De energievoorziening in de Balkan en de oostelijke nabuurschapslanden verbeteren*]
5. Bornholm Energy Island [*De Oostzee veranderen in een offshore interconnectorhub*]
6. Prijsstabiliteit en energiezekerheid in Zuidoost-Europa verbeteren
7. SouthH2 Corridor [*De zuidelijke waterstofcorridor*]
8. Zuidwestelijke waterstofcorridor van Portugal naar Duitsland

De Commissie verbindt zich ertoe onmiddellijk **de procedures voor de energiesnelwegen te versnellen door middel van sterkere politieke coördinatie**. Daarbij zal zij een beroep doen op de regionale groepen op hoog niveau, waar passend verzoeken om steun van Europese coördinatoren en nauw samenwerken met de Taskforce energie-unie. Indien nodig zullen ook buiten de EU-lidstaten outreach-inspanningen worden verricht. Elk project krijgt prioriteit op EU-niveau en de Commissie zal de lidstaten ondersteunen om er **op nationaal niveau dezelfde prioriteit** aan te geven.

Om te zorgen voor **een doeltreffende grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van vergunningverlening**, zal de Commissie zich concentreren op aangewezen prioritaire interconnectorprojecten. Daarbij zal zij haar steun aan de lidstaten opvoeren door gezamenlijke procedures voor een doeltreffende en doelmatige vergunningverlening vast te

stellen, waar nodig met de steun van een Europese coördinator. Op basis van de ervaring die bij deze nauwere coördinatie van de vergunningsprocedures is opgedaan, kan de Commissie verdere maatregelen overwegen. Om de administratieve capaciteit van de vergunningverlenende instanties en de vergunningsprocedures voor hernieuwbare energie verder te digitaliseren, zal de Commissie bovendien de lidstaten ondersteunen via specifieke acties die het regelgevingskader voor vergunningen zullen aanvullen. Dit houdt onder meer in dat gebruik wordt gemaakt van instrumenten als het instrument voor technische ondersteuning en dat wordt onderzocht of via de bestaande adviesfaciliteiten een proeffaciliteit voor vergunningverlening kan worden opgericht, teneinde de capaciteitsopbouw en de toegang tot financiering voor investeringen en hervormingen op het gebied van vergunningverlening te verbeteren. De Commissie zal ook de uitwisseling van kennis over financieringsmogelijkheden en de ontwikkeling van nieuwe digitale platforms voor vergunningverlening bevorderen via de deskundigengroep voor vergunningverlening.

Sommige projecten zijn al erkend als belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (BPGEP's), wat bijkomende voordelen oplevert op het gebied van financiering en coördinatie. Ook de snelwegen Pyrenean crossing 1 en Pyrenean crossing 2, de zuidwestelijke waterstofcorridor en de Zuidoost-Europese snelweg zullen worden aangewezen als proefprojecten in het kader van het **instrument voor de coördinatie van het concurrentievermogen**, waardoor deze snelwegen kunnen profiteren van de overheidsbrede aanpak van het instrument en de specifieke capaciteit ervan om horizontale kwesties aan te pakken. De prioritaire acties die in het kader van dat instrument zullen worden vastgesteld, zullen worden uitgevoerd in samenhang met de inspanningen van de respectieve groepen op hoog niveau of fora en zullen de respectieve behoeften van elke snelweg weerspiegelen, zoals de verbetering van de flexibiliteit van het energiesysteem, de aanpak van problemen met de toeleveringsketen of financieringsproblemen.

Bovendien zijn in het TEN-E-kader onlangs Europese coördinatoren voor de snelwegen in het Oostzeegebied en in de regio Centraal- en Zuidoost-Europa benoemd³² om de tijdige uitvoering van projecten te vergemakkelijken door de grensoverschrijdende dialoog te bevorderen, de vergunningverlening en financiering te ondersteunen, de steun van de lidstaten te verzekeren en verslag uit te brengen over vorderingen en obstakels. **De Commissie zal ook de bestaande structuren versterken en voor specifieke middelen zorgen** met het oog op een verhoogde en continue focus op de realisatie van de acht energiesnelwegen, waar nodig in nauwe samenwerking met de Europese coördinatoren.

De Commissie zal **actief samenwerken met alle betrokken lidstaten en daarbij ten volle gebruikmaken van het bovengenoemde instrumentarium** om de succesvolle uitvoering van de energiesnelwegen te waarborgen. De Europese Raad zal regelmatig op de hoogte worden gehouden van de voortgang om het politieke engagement te waarborgen en tegelijkertijd de transparantie en verantwoording te garanderen.

---

³² [New European coordinator appointed to oversee completion of Baltic synchronisation energy project — Europese Commissie.](#)
[New European coordinator appointed for the Central and South-East European energy interconnectivity.](#)

Bijlage: Aanvullende gerichte kortetermijnacties voor elk van de energiesnelwegen

Naast de hierboven beschreven horizontale steun zal de Commissie **gerichte kortetermijnacties ondernemen om specifieke uitdagingen voor elk van de snelwegen aan te pakken**, teneinde in de komende zes tot negen maanden concrete vooruitgang en resultaten te kunnen boeken.

1. Pyrenean crossing 1 en Pyrenean crossing 2 [Elektriciteitsinterconnecties door de Pyreneeën voor een betere integratie van het Iberisch schiereiland]

Het Iberisch schiereiland blijft onvoldoende verbonden met de rest van de energiemarkt van de Unie vanwege de huidige grensoverschrijdende capaciteit tussen Frankrijk en Spanje van slechts 2,5 GW. Dit belemmert de marktintegratie, leidt tot aanhoudende prijsverschillen en beperkt de integratie van hernieuwbare energie. Naast het interconnectieproject in de Golf van Biskaje dat momenteel wordt uitgevoerd, hebben deze twee bijkomende projecten in de Pyreneeën tot doel **de totale interconnectiecapaciteit tegen 2040 tot 8 GW te verhogen**, de veerkracht van het systeem te versterken en de inperking van hernieuwbare energie te verminderen. De twee interconnectieprojecten in de Pyreneeën zijn **in de huidige PGB/PWB-lijst opnieuw bevestigd** als prioritaire projecten om dit knelpunt aan te pakken. In mei 2025 ontving het project Navarra (ES) — Landes (FR) 11,1 miljoen EUR aan subsidie uit de Connecting Europe Facility (CEF) voor voorbereidende studies. Ondanks het strategische belang van deze projecten verloopt de vooruitgang relatief traag en moet er meer werk worden gemaakt van de interne versterking en de verduidelijking van de financieringsaanpak.

Kortetermijnacties: De Commissie zal zich inspannen voor de totstandkoming van een gezamenlijke politieke verklaring tijdens de volgende ministeriële bijeenkomst van de Groep op hoog niveau voor Zuidwest-Europa (eerste kwartaal van 2026), met als doel de **start van de uitvoering van ten minste één van de projecten** te bevestigen en de noodzakelijke interne versterkingen van het net aan te pakken.

2. Great Sea Interconnector [Elektriciteitsinterconnectie van Cyprus met het Europese vasteland om het elektriciteitsisolement op te heffen]

Cyprus is de laatste EU-lidstaat die niet is aangesloten op het Europese elektriciteitsnet³³, wat de integratie van het land in de interne energiemarkt belemmert en de mogelijkheden voor de integratie van hernieuwbare energie beperkt. De geplande Great Sea Interconnector tussen Griekenland en Cyprus zal deze kloof dichten, het elektriciteitsisolement van Cyprus opheffen, de decarbonisatie van Cyprus ondersteunen en de veerkracht van het Europese energiesysteem versterken. Deze interconnectie zal ook een grotere integratie van hernieuwbare energie in het bredere Middellandse Zeegebied bevorderen.

---

³³ Ierland wordt rechtstreeks op het elektriciteitsnet van de EU aangesloten via het lopende Celtic Interconnector-project tussen Ierland en Frankrijk.

Het project, dat opnieuw is opgenomen in de huidige PGB/PWB-lijst, wordt met bijna 900 km de langste onderzeese stroomkabel ter wereld. Het project wordt ondersteund met CEF-subsidies, waaronder 2,3 miljoen EUR voor haalbaarheidsstudies en 658 miljoen EUR voor werkzaamheden aan het segment tussen Griekenland en Cyprus. In mei 2025 zijn de werkzaamheden aan de onderzeese kabel tussen het Griekse vasteland en Kreta afgerond, een belangrijke mijlpaal op weg naar de volledige interconnectie.

De voortgang van het project wordt gehinderd door een complexe geopolitieke context, met mogelijke gevolgen voor tijdschema's en kosten. De strategische waarde van deze interconnectie benadrukt het belang van een sterke coördinatie tussen de lidstaten om deze uitdagingen aan te gaan en de voltooiing van het project te waarborgen.

Kortetermijnacties: De Commissie zal sterke politieke en technische steun blijven verlenen aan dit strategisch zeer belangrijke project. Daarbij zal zij nauw samenwerken met het komende Cypriotische voorzitterschap van de Raad in 2026, onder meer via specifieke evenementen en besprekingen op hoog niveau, en extra inspanningen leveren om de geopolitieke aspecten aan te pakken.

3. Harmony Link [De elektriciteitsinterconnectie van de Baltische staten versterken om de veiligheidsvoordelen van hun onafhankelijkheid tegenover Rusland te vergroten]

Op 9 februari 2025 hebben de drie Baltische staten met succes hun elektriciteitssystemen met het Europese vasteland gesynchroniseerd. Dit was een mijlpaal voor de Europese energiezekerheid. In het kader van het PGB Baltische synchronisatie resteert nog een belangrijke investering: de **Harmony Link-interconnector tussen Litouwen en Polen**, waarmee de volledige integratie van de Baltische elektriciteitsmarkten zal worden voltooid. De recente benoeming van een Europese coördinator voor de voltooiing van dit project zou een snelle oplevering moeten bevorderen.

Zodra de Harmony Link is voltooid, zal deze interconnector de marktintegratie verbeteren, waardoor de handel in elektriciteit via Polen mogelijk wordt en de concurrentie wordt bevorderd. Dit kan dan weer tot een daling van de prijzen voor consumenten en ondernemingen in de regio leiden. Tevens wordt de integratie van hernieuwbare energie daardoor vergemakkelijkt. Harmony Link zal voorts de energiezekerheid in de Baltische staten aanzienlijk versterken. Op dit moment is de LitPol Link-interconnector de enige verbinding tussen de Baltische staten en het Europese vasteland, en uitval ervan zou ernstige gevolgen hebben voor het Baltische energiesysteem.

Kortetermijnacties: Naar aanleiding van de ondertekening van het bijgewerkte BEMIP-memorandum van overeenstemming vorig jaar zal de Commissie de tijdige oplevering van dit project ondersteunen door middel van een sterkere regionale samenwerking en zal zij op ministerieel niveau de balans opmaken tijdens de volgende BEMIP-bijeenkomst op hoog niveau in 2026. Voorts zal de Commissie ervoor zorgen dat bij de goedkeuring van het nieuwe actieplan van de BEMIP-Groep op hoog niveau prioriteit wordt gegeven aan de oplevering van deze snelweg.

4. Tweerichtingsstroom in de TransBalkan Pipeline (TBP) [Veerkracht van de energievoorziening in de Balkan en het oostelijke nabuurschap]

De **tweerichtingsstroom in de Trans-Balkan Pipeline (TBP)** is geen project voor capaciteitsuitbreiding, maar een gecoördineerde inspanning in de regio Centraal- en Zuidoost-Europa om **de bestaande capaciteit voor aardgastransmissie in tegengestelde richting, van zuid naar noord, optimaal te kunnen benutten**. Deze functionaliteit is essentieel om de aardgasvoorziening in Zuidoost-Europa te diversifiëren en een einde te maken aan de Russische invoer.

Met zijn aanzienlijke transportcapaciteit kan de TBP een centrale rol spelen in de regionale diversificatie en in de verwezenlijking van de REPowerEU-doelstellingen. Dit potentieel zal verder groeien vanaf 2027, wanneer het aardgasveld Neptun Deep in Roemenië naar verwachting in gebruik wordt genomen. De volledige ingebruikneming van de TBP in zuid-noordrichting, in combinatie met de diversificatie van bronnen, zou de handel, concurrentie en marktliquiditeit in de regio bevorderen zonder dat er dure nieuwe infrastructuur nodig is.

Ondanks dit potentieel vormen **de huidige regelgevings- en marktbelemmeringen in verschillende lidstaten langs de pijplijn belemmeringen voor het gebruik en de commerciële levensvatbaarheid van de TBP**. De recente benoeming van een Europees coördinator voor de Cesec-regio zal de steun van de EU versterken om deze belemmeringen uit de weg te ruimen.

Kortetermijnacties: De Commissie zal in het kader van de Groep op hoog niveau Cesec de coördinatie met alle betrokken landen, waaronder Moldavië en Oekraïne, opvoeren om **de commerciële aantrekkelijkheid van de pijpleiding zo snel mogelijk te vergroten** en er tegelijk voor te zorgen dat deze op lange termijn voldoet aan het energieacquis van de EU. In dit verband zal de Commissie de werkzaamheden van de Groep op hoog niveau Cesec voor de harmonisatie van de aardgaskwaliteit en **het wegnemen van belemmeringen voor een optimale benutting van de TransBalkan Pipeline** verder ondersteunen.

5. Bornholm Energy Island [De Oostzee veranderen in een offshore interconnectorhub]

Het baanbrekende project **Bornholm Energy Island (BEI)** is een hybride **offshoreproject** dat ten zuidwesten van Bornholm ligt, in de exclusieve economische zone van Denemarken. Het project is opgezet als een toekomstige energiehubs, met **de mogelijkheid om uit te breiden en verbinding te maken met aanvullende interconnectoren** met andere landen. Het is opnieuw bevestigd in de tweede PGB/PWB-lijst en ontving in september 2025 een CEF-subsidie voor werkzaamheden (645,2 miljoen EUR). Het BEI is een blauwdruk voor toekomstige offshore-initiatieven van de EU. Het zal de marktintegratie vergroten, de leveringszekerheid op EU-niveau verbeteren en ten goede komen aan Denemarken en Duitsland en de lidstaten buiten de regio. Door de offshoreproductie te koppelen aan de Deense en Duitse nationale netten, wordt offshorewindenergie omgevormd van een nationale hulpbron tot een gemeenschappelijk Europees goed voor verdere elektrificatie, waardoor onze collectieve veerkracht en energieonafhankelijkheid worden versterkt. De resterende uitdagingen betreffen een

overeenkomst tussen Denemarken en Duitsland over de verdeling van de bijkomende steunkosten voor het offshore-windmolenpark in Denemarken en de voltooiing van het regelgevingskader in Denemarken, met name inzake grensoverschrijdende aansprakelijkheid.

Kortetermijnacties: Naar aanleiding van de ondertekening van de CEF-subsidieovereenkomst (645 miljoen EUR) op 4 september 2025 in Kopenhagen ter ondersteuning van de Deense zijde van het Bornholm Energy Island (BEI) voor de bouw van twee nieuwe convertorstations en de plaatsing van een onderzees kabelsysteem, zal de Commissie Denemarken en Duitsland blijven steunen bij het bereiken van een politiek akkoord over de verdeling van de kosten voor de offshoreproductie in Deense wateren en bij het voltooiën van hun regelgevingskader inzake grensoverschrijdende aansprakelijkheid. Bovendien zal de Commissie de werkzaamheden met betrekking tot de interoperabiliteit van offshore-elektriciteitsnetten blijven ondersteunen om ervoor te zorgen dat het BEI in de toekomst kan worden ontwikkeld tot een echte offshorehub voor het Oostzeegebied.

6. Prijsstabiliteit en energiezekerheid in Zuidoost-Europa verbeteren, onder andere door opslag

Zuidoost-Europa heeft te kampen met structureel hoge prijsverschillen, zoals blijkt uit de prijspielen in 2024, die leiden tot gemiddelde prijsverschillen van meer dan 10 EUR/MWh tussen de respectieve landen.

De energiesnelweg voor **elektriciteitsinterconnecties in Zuidoost-Europa** is erop gericht kritieke leemten in de elektriciteitsinfrastructuur in de regio te dichten, met als doel de prijsstabiliteit te verbeteren, de leveringszekerheid te vergroten en de regionale marktintegratie te bevorderen. De snelweg moet leiden tot een betere benutting van bestaande interconnecties en voorzien in toekomstige grensoverschrijdende behoeften om de huidige prijsverschillen weg te werken. Volgens de beoordeling van de systeembehoefte in het door het ENTSB-E in 2024 opgestelde tienjarig netontwikkelingsplan moet de infrastructuur aan de meeste grenzen in de regio worden versterkt. Een snelle uitvoering van bestaande projecten van gemeenschappelijk belang en prioritaire elektriciteitsinfrastructuurprojecten van de Groep op hoog niveau energieconnectiviteit voor Centraal- en Zuidoost-Europa (Cesec) is van cruciaal belang om aan deze behoeften te voldoen. Door de uitrol van opslag in de regio te versnellen, zal ook de flexibiliteit van het systeem toenemen.

Kortetermijnacties: Om de vooruitgang te versnellen is een sterke coördinatie en steun van de Groep op hoog niveau Cesec, in samenwerking met de Cesec-coördinator, essentieel. De Commissie zal ervoor zorgen dat er volgend jaar op alle niveaus specifieke besprekingen op hoog niveau plaatsvinden om de vaart erin te houden en de uitvoering te ondersteunen.

7. SouthH2 Corridor [De Zuidelijke waterstofcorridor (Tunesië, Italië, Oostenrijk en Duitsland)]

De zuidelijke waterstofcorridor zal van cruciaal belang zijn voor de bevordering van een rechtvaardige en duurzame energietransitie in het hele Middellandse Zeegebied, met name in Noord-Afrika, en zal tegelijk de decarbonisatie van industriële hubs langs de route mogelijk

maken. De corridor biedt een aanzienlijk potentieel om de productie van hernieuwbare waterstof, de infrastructuur en de afnamemarkten op te schalen, de marktintegratie te bevorderen en een ondersteunend regelgevings- en investeringskader vast te stellen dat is afgestemd op de waterstofstrategie en het regelgevingskader van de EU.

Deze corridor **omvat vier projecten van gemeenschappelijk belang (PGB)**, waarvan er sommige al CEF-subsidies voor studies hebben ontvangen, en [één project van wederzijds belang met Tunesië], die allemaal opnieuw zijn bevestigd in de tweede PGB/PWB-lijst. In de toekomst zullen er, gezien het vroege stadium van de ontwikkeling van de waterstofmarkt, verdere conceptwerkzaamheden moeten worden uitgevoerd, in het bijzonder om de risico's voor aanverwante investeringen verder te beperken en tegelijk een wederzijds voordelig partnerschap met Noord-Afrika in stand te houden.

Kortetermijnacties: Op korte termijn zal de Commissie de coördinatie- en uitvoeringsinspanningen van het SouthH2-secretariaat versterken onder de gezamenlijke leiding van DG MENA en DG ENER. De regionale dialogen zullen tevens worden geïntensiveerd door middel van bijeenkomsten van de trilaterale gezamenlijke EU-werkgroep voor de zuidelijke waterstofcorridor (Italië, Oostenrijk en Duitsland) en de pentalaterale groep (Algerije, Tunesië, Italië, Oostenrijk en Duitsland) begin 2026, teneinde het initiatief vooruit te helpen. Het toonaangevende transmediterrane initiatief voor samenwerking op het gebied van energie en schone technologie (T-MED), dat is opgezet in het kader van het pact voor het Middellandse Zeegebied³⁴, zal eveneens bijdragen aan de totstandkoming van deze energiesnelweg.

8. Zuidwestelijke waterstofcorridor van Portugal naar Duitsland

De zuidwestelijke waterstofcorridor zal koolstofarme waterstof transporteren van productielocaties in Zuidwest-Europa naar industriële vraagcentra, waardoor decarbonisatieproces zal worden versneld in sectoren waar de transitie moeilijk te verwezenlijken is, en een efficiënte integratie van hernieuwbare energie mogelijk wordt. Het initiatief omvat **essentiële PGB-projecten tussen Portugal, Spanje en Frankrijk, evenals interne verbindingen die zich uitstrekken naar Duitsland**. Samen zijn deze projecten erop gericht om **tegen 2030 tot 2 miljoen ton hernieuwbare waterstof per jaar te leveren**, waardoor de energiezekerheid en -flexibiliteit in de hele regio worden versterkt.

Er is echter beperkte vooruitgang geboekt en er blijven verschillende uitdagingen bestaan, zoals gebrekkige belangstelling, vertragingen bij de uitvoering van regelgeving, problemen bij het verkrijgen van financiering en het coördineren van risicobeperkende maatregelen langs de corridor, en strategische prioriteiten in de lidstaten om ervoor te zorgen dat de corridor gedeelde voordelen voor alle deelnemers oplevert.

Kortetermijnacties: Sterke coördinatie en hernieuwde politieke steun via de Groep op hoog niveau voor Zuidwest-Europa zijn essentieel om de vooruitgang te versnellen. De komende

---

³⁴ [Joint communication on the Pact for the Mediterranean — Middle East, North Africa and the Gulf.](#)

ministeriële bijeenkomst van de Groep op hoog niveau voor Zuidwest-Europa in het eerste kwartaal van 2026 zal de inspanningen helpen opvoeren en uitwisselingen tussen de lidstaten vergemakkelijken over belangrijke technische, financiële en risicobeperkende aspecten met betrekking tot de ontwikkeling van de corridor.